

Жульєн

Микола Кульчицький

Вони зішлись вже у зрілому віці, пізнавши сімейне життя в усіх його привабливих і прикрих виявах. Точніше це Михайло приперся до Клавдії, і вона прийняла його п'яного і нестриманого у своїй крихітній хатинці з двома сотками городу: знала чоловіка як досвідченого і вправного зварювальника.

На той час жоден з них не мав постійного місця роботи, до пенсії не дослужився, тож вони жили за рахунок городу і нерегулярних заробітків. Влітку Клавдія вирощувала квіти і торгувала ними навпроти залізничного вокзалу, взимку ж виносила на перон домашні пиріжки і хот-доги. Михайло ж, опинившись у приватному дворішці, започаткував незареєстрований бізнес з виготовлення металевих виробів, як то в'їзні ворота, хвіртки, двері та усе інше з того, що може знадобитися людям у приватному домогосподарстві. Розпочав він з улаштування свого робочого місця у дворі попід хатою під голим небом: металевий стіл і електрична розетка. До столу, при необхідності, прикручувались лещата, упори і лінійки. Ручні інструменти – болгарка, дріль, зварювальний апарат-інвертор, молоток і зубило, – ото й усе нехитре знаряддя, яке майстер застосовував в роботі. Відсутність промислового приміщення; простота оснащення; нехтування безпекою, екологією і рекламою; використання давальницького матеріалу – усе це в купі дозволяло Михайлові тримати конкурентні ціни на свої вироби і не засвічуватись у податковій системі.

На клаптику домашнього городу господарі вирощували помідори, перець, цибулю, часник і усіляку зелень. Мали пару яблунь, вишню, абрикосу, кущик смородини і латку малини під парканом. Картоплю збирали з восьми соток польового городу під В'язовим, виділеного Михайлові ще радянською владою. Постійно тримаючи з десяток курей і качок, сповна задовольняли власні потреби у яйцях і пташиному м'ясі. Домашню логістику господар забезпечував старенькою і завжди несправною "Нивою" з причепом. Попід хатою, в кутку поза верстатом, він облаштував собачу будку, в яку заселив прибудного пса, прозваного Клавою "Жульєном".

Обидва вже зростили своїх дітей. Клавдія мала дорослу доньку, яка вивчилася на перукарку і побудувала собі пристойне життя у Німеччині; Михайло ж пишався сином, який опинившись на окупованій частині Херсонщини, не запанікував, не розгубився, а натомість розорав найближчу до обійстя латку колгоспного поля і вів дохідне господарство.

Жити, користуючись виключно плодами власного труда, – не легко, але мало що так мотивує до життя так, як володіння власним господарством і можливістю вільно працювати на себе і свою родину. Велике діло, коли ти не мусиш заглядати в рота якомусь начальнику, зазвичай придурку, і певен, що усе зароблене – твоє. Зрештою, існує думка, що Радянський Союз розсипався саме з-за того, що людей змушували

працювати на колективний котел. "Гуртове - чортове" - влучно сказано.

Мав Михайло мрію, якої досі не зміг сягнути, - це сучасний пікап. Усе одно який: "Тойота", "Ніссан", "Форд" чи "Пежо". Не обов'язково новий, можна й вживаний: їхні машини здатні долати мільйон кілометрів, і хоч би що. Але, заробляючи гривнями, він ніяк не встигав за курсом долара, тож мучився зі своєю старою "Нивою" та недоробленим причепом. А Клава, тим часом, жила надією додати до існуючої ділянки ще пару соток, щоб облаштувати хоча б крихітну тепличку з оранжереею. Благо сусід пообіцяв продати полосу, але теж за долари.

Так і жили у своєму маленькому світі маленькі люди Клавдія і Михайло, можна сказати щасливо, поки з неба не просипались бомби. Їхня хатинка стояла неподалік об'єкта критичної інфраструктури, ворог гатив по ньому, а падало куди не попадає. Після кількох атак Михайло був змушений затулити фанерою три шибки, що виглядали на дорогу. Попервах, почувши сирену, вони з дружиною бігали до цегляного погребу, що стояв окремо у кінці городу. Вони навіть спустили туди тапчан, занесли воду і акумуляторну лампу, але довго в ньому не висиджували. Першим відмовився від тієї біганини Михайло. Сам він страждав на глухоту і не чув, як воно бабахало, а Клавдія переживала. Вдень і вночі вона не випускала з рук телефон, пильно стежила за тим, куди прилетіло і якої завдало шкоди, та отримувала попередження з усіх мереж загалом і ще індивідуально від близьких подружок. "Ну, ти й товстошкірий, прости Господи, - дорікала вона чоловікові, який залишався у телевізора, коли вона сама бігла до цегляної ями. Тим часом, наближалася зима, почалися тривалі відключення електрики,

що буде з газом ніхто не знав, а дрова неймовірно подорожчали. Світло вимикали щодня і на довго, слідом за електрикою пропадала вода. Люди припинили замовляти металеві вироби і купувати квіти.

З самого початку війни Клавдіїна дочка Галя пристала умовляти маму тікати до Німеччини. Сама вона перебралася туди ще шість років тому, добре оволоділа німецькою і, вивчившись вдома на перукарку, працювала адміністраторкою у престижному салоні краси.

— Що ви сидите там під бомбами? У нас кажуть, війна триматиметься нескінченно, і я раджу скористатися тимчасовим захистом для біженців, поки він існує. Маю постійну клієнтку з міграційної служби, вона обіцяла посприяти, і я вишлю вам запрошення. Приїжджайте обидва, заодно і підлікуєтесь, - аргументувала Галя.

Але подружжя довго коливалося, щось вигадувало і тільки після того,

як однієї страшної ночі зовсім неподалік, з іншого боку вулиці, згорів недавно збудований двоповерховий приватний дім і в пожежі загинула літня жінка, Клавдія і Михайло схаменулися та кинулись оформляти документи. Зрештою, обговоривши дрібниці, вони вимкнули газ і електрику, замкнули хату, вигнали з двору собаку і виїхали, забувши перекрити воду і попередити сусідів.

Чужина зустріла біженців не з розпростертими обіймами. Дійсність предстала

перед ними суворішою, ніж їм розповідали, – кожен мусив сам дбати за себе. Гамбург, куди вони прибули, виявився величезним і метушливим, а оселитися у дочки їм заборонили. Натомість надали гуртожиток, що розміщався в дальньому від неї районі, – не наїздишся. Насправді, грошей, що видавалися їм, на прожиття вистачало, але їм хотілося щось зверху. Більш-менш прийнятної роботи їм не пропонували: усе вбиралося в мову, а опановувати німецьку вони не збиралися. Неподалік гуртожитку Михайло знайшов собі підхожу роботу – збирати плату з відвідувачів громадської вбиральні. Йому здавалося, що там буде легко започаткувати бізнес по-українськи, тобто здавати до каси не увесь денний збір, а лише певну його частку. Він так і спробував. Але вже на третій день з'явився ввічливий наглядач, який стягнув з нього усю нестачу і попередив, що це востаннє. Клавдія також не працевлаштувалася, бо багато часу витрачала на доглядання за доньчиними дітьми. Зате вона знайшла собі втіху у спілкуванні з трьома співмешканками гуртожитку, які збиралися на кілька годин у крихітній вітальні на другому поверсі щоб пограти там два на два у підкидного дурня "на інтерес".

Минув рік. В інтернеті посилилась дискусія з приводу продовження виплат біженцям на наступний період. Оволодіння німецькою мовою ставало обов'язковим, і перспектива гідного працевлаштування не проглядалася зовсім. Обстановка суворо нагадувала, що їхній статус виключно тимчасовий.

— Щойно телефонувала сусідові з приводу тюльпанів, що вже мали розквітнути. Хотіла дозволити позрізати на продаж. Так він каже: "які тюльпани? Там усе витоптано, і Жульєн не гавкнув", – поділилась Клавдія з чоловіком.

— Який Жульєн? Ми ж його вигнали, – здивувався Михайло.

— Отож і я спитала. Каже, що той вигриз у паркані дошку і ходить до своєї будки ночувати. Вдень чатує у магазині перед прилавком, випрошує обрізки, а спати ходить до своєї будки. Мовляв, то школярі вдень поцупили мої тюльпани. А я ж міркую: школярів зараз до школи не пускають. Студіюють "Он лайн". А що буде, як заквітнуть півонії? Лілії, айстри, чорнобривці? Стосовно хризантем я вже мовчу. У мене ж як поставлено: на місті квітів, що відходять, зацвітають більш пізні. Душа болить! Може я з'їжджу хоча б на тиждень? Наведу лад у саду, приголублю Жульєна... Німці ж дорогу оплачують...

— Усе одно виникнуть зайві витрати. Тож, як кажуть, "відтявши голову, за волосами не плачуть".

— За одне б і воду перевірила... А, може взагалі повернемось, Михайле, га? Об'єкт критичної інфраструктури знищено, тож у наш квартал не прилітатиме.

— А уламки збитих? Здебільше дошкуляють уламки, це раз; по-друге, ти ж чула, що тут якраз обговорюється пропозиція збільшити виплату за добровільне повернення майже вдвічі. От тоді і поїдемо! Урочисто, на "Пікапі".

— І скільки я просила, щоб ти вивів оту бузину, що лізе поза вбиральнею! Так затінює мої нарциси. Усе ж таки маленька у нас ділянка! Сусід каже, якщо сплатимо задаток зараз, він дозволить користуватись тими двома сотками. Я б оце таки з'їздила,

а то ж пропадають гроші, що дають на дорогу. А Жульєн? Продавщиці в магазині знають, що то наш собака, мабуть зле обговорюють.

— А хіба ми їх коли просили годувати нашого собаку? Коротше, домовились: не поспішаймо! Як усі поїдуть, так і ми не забаримося, – підсумував голова родини.